

Unge mobilitet i Danmark

Af Niels Henning Bjørn, NIHB@kl.dk

Efter finanskrisen i 2008 har befolkningen flytninger resulteret i en betydelig omfordeling af befolkningen i Danmark, hvor flere er flyttet til de større byer, mens landområder og yderområder er blevet tyndere befolket. Det er især de unge mellem 18 og 40 år, som flytter, mens personerne over 40 år kun sjældent flytter rundt i landet. Derfor er bosætningen blandt de unge afgørende for befolkningsfordelingen i landet.

Analysens hovedkonklusioner

- Unge mellem 16 og 32 år flytter mere end personer over 32 år og børn, og det er både inden for kommuner og mellem kommuner
- De unge fra årgang 1983 er flyttet mod de større byer og de omliggende kommuner, mens der har været en generel nettofraflytning fra yderkommunerne
- Nogle kommuner har tiltrukket flere 33-årige totalt set til trods for, at kun en mindre del af de unge med oprindelse i kommunen bor der som eksempelvis Hillerød og Lyngby-Tårnbæk.
- De unge mænd forbliver i højere grad i deres opvækstkommune end de unge kvinder gør. Det gælder især unge fra Vestjylland.
- Nogle af de unge i parforhold er flyttet til partnerens hjemkommune, og det gælder især for nogle ø-kommuner som Læsø.
- Nogle af de 33-årige er flyttet til samme kommune som deres forældre eller svigerforældre, som er forskellig fra deres opvækstkommune.

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 1 af 16

Indhold

1	Flere unge flytter mod de større byer	2
1.1	De unge flytter relativt meget	2
2	Data og kommuneopdeling	4
3	Mobiliteten i Danmark.....	6
3.1	De unges mobilitet	8
3.2	Færre bor i opvækstkommunen omkring København	10
3.3	Hjemme kan være partnerens opvækstkommune	12
3.4	Forældre eller svigerforældre kan være flyttet	14
	Bilag 1 –.....	16

1 Flere unge flytter mod de større byer

Formålet med dette analysenotat er at analysere de unges flytninger og kunne beskrive, hvilke grupper af unge som forbliver eller vender tilbage til deres opvækstkommuner, og hvilke grupper der flytter permanent væk fra deres opvækstkommune, og hvilke unge som rejser videre rundt i landet eller ud af landet. Samtidig vil vi undersøge, hvilke kommuner som er i stand til at tiltrække mange unge, og måske flere end de selv oprindeligt havde.

1.1 De unge flytter relativt meget

Fokus er på de unge, fordi de flytter langt mere mellem kommuner end de andre aldersgrupper bl.a. fordi de unge flytter i forbindelse med deres uddannelse og efterfølgende i forbindelse med deres beskæftigelse.

Det kan ses direkte af deres høje flytteintensitet, der ligger væsentligt højere end flytteintensiteten blandt de 50 årige, jf. figur 1.1. Det var også billedet i 2006 og 2011, hvor udviklingen var næsten den samme som i 2016. Mobiliteten blandt de yngre i 30'erne er lidt højere i 2016 end i de to øvrige år, men overordnet set er forholdet mellem flytninger for unge, midaldrende og seniorer det samme.

Omfanget af flytninger toppe for de 21 årige, hvor det i alle årene er mere end hver fjerde, som flytter kommune i løbet af året, mens det kun er omkring 3 ud af 100 på 50 år, der flytter kommune og kun 1 ud af 100 på 70 år, der flytter til en anden kommune.

De unge er således interessante, fordi de er mobile nu, mens de senere i livet bliver langt mere stationære. Muligheden for at tiltrække indbyggere til en kommune ligger således mens de endnu er unge og mobile. Det ses også af, at mobiliteten blandt de 0 årige er omtrent 8 ud af hver 100, hvilket afspejler at mange forældre vælger at flytte, mens børnene er ganske unge.

Dato: 8. marts 2018

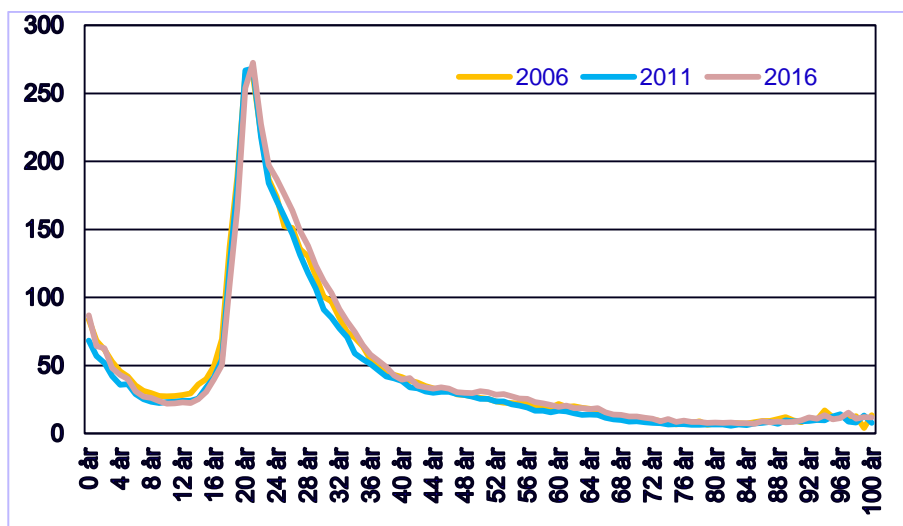
Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Figur 1.1: Flytninger mellem kommuner i Danmark pr. 1.000 personer

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

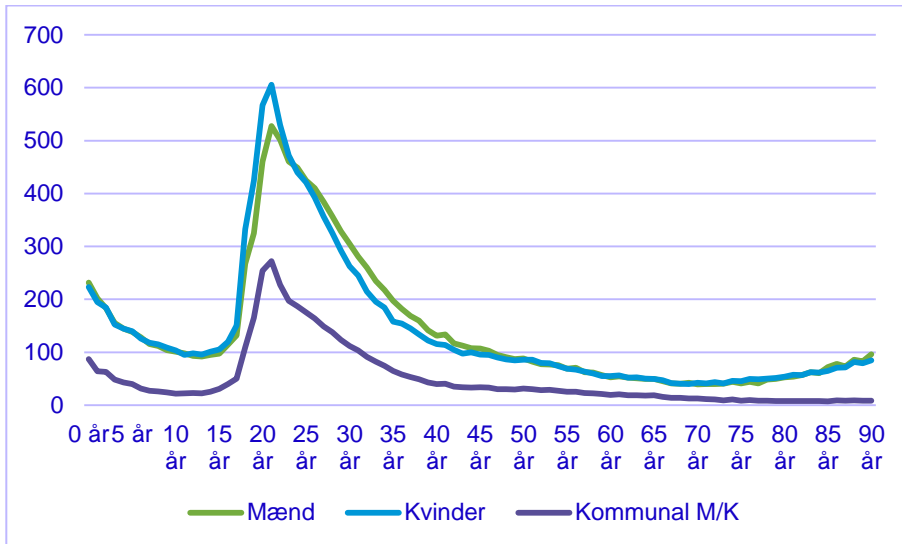
www.kl.dk

Side 3 af 16

Note: I Statistikbanken er anvendt den nuværende inddeling i kommuner i beregningerne.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Omfanget af flytninger inklusiv antallet af intrakommunale flytninger er betydeligt større, og det er ofte mere end dobbelt så højt som de mellemkommunale flytninger, jf. figur 1.2. Aldersfordelingen er dog den samme, idet unge fra 18 år til 32 år er de mest mobile, mens personer over 40 år er mindre mobile. Omfanget af mellemkommunale flytninger er aftagende med alderen, men til gengæld stiger andelen af flytninger inden for kommunen lidt efter en alder på 75 år.

Figur 1.2: Flytninger mellem kommuner og i alt i Danmark pr. 1.000 personer

Note: Antallet af flytninger på 1.000 indbyggere pr. 1. januar for mænd og kvinder er inklusiv flytninger inden for kommunen, mens *Kommunal M/K* er det gennemsnitlige antal flytninger mellem kommuner. I Statistikbanken er anvendt den nuværende inddeling i kommuner i beregningerne.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Der er kønsforskelle i flyttemønstrene i enkelte aldersgrupper, hvor kvinder flytter mere end mænd eller omvendt. Kvinder flytter mere end mænd i alderen omkring de 20 år, mens mænd flytter mere end kvinder i alderen 30 til 40 år, mens det i de øvrige aldersgrupper set meget ens ud. Det gælder også for pensionister.

Flyttemønsteret i 2016 er næsten det samme som i 1980, men det er bemærkelsesværdigt, at væksten i flytningerne kommer næsten et år senere for piger i 2016 set i forhold til 1980, hvor antallet af flytninger pr. 1.000 piger steg fra knap 160 til godt 310 fra 16 år til 17 år. Denne stigning i flytninger ligger nu mellem 17 og 18 år, hvor stigningen er fra godt 150 til godt 310 pr. 1.000 piger i aldersgruppen. Stigningen i flytninger er også lidt udskudt for drenge i den aldersgruppe, men ændringen er ikke så stor som for piger.

Endvidere er flytteaktiviteten lidt højere blandt personer i alderen 45 år til 60 år i 2016 end den var i 1980.

2 Data og kommuneopdeling

Udgangspunktet for analysen er de 15 årige d. 1. januar 1999 og deres mobilitet i Danmark, hvor vi analyserer deres bopæl som 33 årige d. 1. januar 2017. Vi kan også følge deres bevægelse i de mellemliggende år og se, om de har været flyttet fra deres opvækstkommune, eller om de har

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 4 af 16

været bosiddende i samme kommune hele tiden. I denne analyse fokuserer vi på personernes bopæl og civilstand.

Vi prøver også at vende analysen, så vi tager udgangspunkt i de 33 årige d. 1. januar 2017 og ser på deres fordeling i landet. Vi undersøger, hvem at indbyggerne i kommunen er flyttet dertil, og hvem som har boet der som ung og måske har haft bopæl der, siden personen har forlagt folkeskolen.

Analysen er baseret på anonymiserede data på individniveau for hele den danske befolkning, som Danmarks Statistik stiller til rådighed under Forskerservice ordningen.

Vi betragter dels kommunerne hver for sig og samlet i forhold til deres urbanisering. Her er de opdelt efter befolkningstæthed, jf. figur 2.1. Det er Degurba inddelingen af kommunerne, hvor kommuner er karakteriseret som "tæt befolket", hvis mindst 50 pct. af befolkningen bor i tæt befolkede områder, mens "tyndt befolket" er en karakteristik for kommuner, hvor mindst 50 pct. af befolkningen bor i landområder. Endelig karakteriseres kommuner som "medium befolket", hvis ingen af de to kriterier er gældende.

Valget af opgørelsesmetode for kommuner kan diskuteres især for kommuner med en by af en betydelig størrelse. I denne inddeling er eksempelvis Vejle kommune karakteriseret som "tyndt befolket", mens den i andre opgørelser er karakteriseret som en "bykommune", fordi kommunens største by er større end 45.000 personer eller køreafstanden til en by af den størrelse er under en halv time, jf. De Økonomiske Råd (2015). Dette kriterie vil til gengæld gøre Billund til en "yderkommune", mens den i nuværende opgørelse karakteriseres som en "medium befolket". Operationaliseringen af landdistriktsbegrebet varierer også mellem lande, hvor landdistrikter er tættere befolket i de mere befolkede lande som Storbritannien og Japan, end det er tilfældet i Sverige og Norge, jf. Søgaard (2011). Han giver også et bud på en ny operationalisering.

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

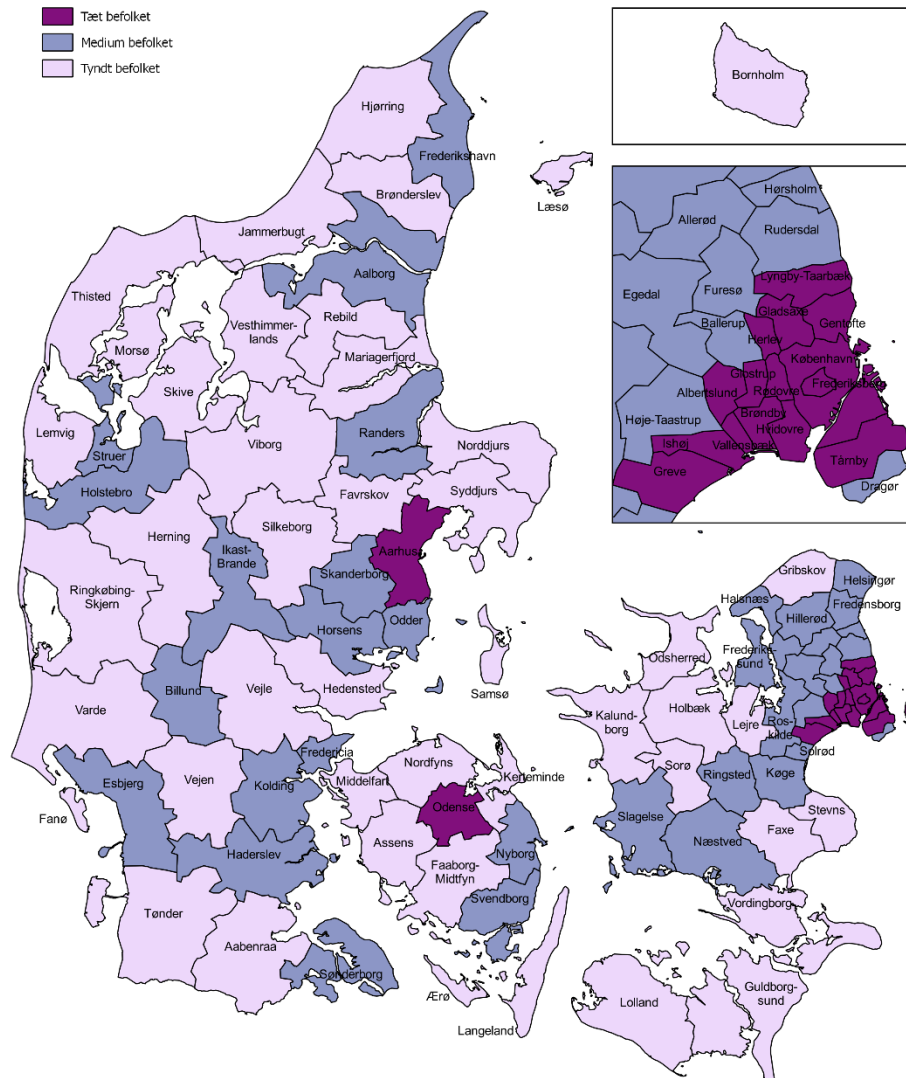
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 5 af 16

Figur 2.1: Kommuner opdelt efter befolkningstæthed, 2017

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 6 af 16

Note:

Kilde: DEGRUBA, Danmarks Statistik

3 Mobiliteten i Danmark

Befolkningsudviklingen siden 2008 har resulteret i, at koncentrationen af befolkningen er vokset i og omkring de større byer, mens færre er bosiddende i kommunerne langt væk fra de større byer og uddannelsesinstitutioner, jf. figur

3.1. Befolkningen er vokset i København og hovedstadsområdet, Aarhus, Ålborg, Horsens og Herning, hvor der har været gode muligheder for beskæftigelse og store-by attraktioner i form af bredere faciliteter og udbud af eksempelvis kulturbegivenheder.

I figuren er det f.eks. angivet, at der i Viborg kommune er 0-5 pct. flere indbyggere i 2017 end der var i kommunen i 2008, mens der er op til 6 pct. færre indbyggere i Skive kommune i 2017 end der var i 2008, selvom afstanden mellem Viborg og Skive er begrænset. En af de måske væsentlige forskelle er, at byen Viborg er dobbelt så stor som Skive, og at der ligger flere institutioner og virksomhedsdomiciler i Viborg end i Skive.

Udviklingen for region Nordjylland har været, at befolkningen kun er steget i Ålborg kommune, mens befolkningstallet har været faldende i alle de andre kommuner siden finanskrisen i 2008. Befolkningstilbagegangen har været størst på øer Mors og Læsø, hvor den har været mere end 6 pct.

Generelt har der været en befolkningstilbagegang i ø-kommuner som Bornholm, Samsø, Ærø og Langeland. Eneste undtagelse her er Fanø, der har haft en vækst i befolkningen. Det kan her være en fordel for Fanø i forhold til de øvrige øer, at den ligger umiddelbart tæt på Esbjerg, der er en af de større byer i Danmark.

Ud over ø-kommunerne så har også Lolland og Tønder kommune en befolkningstilbagegang på mere end 6 pct.

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

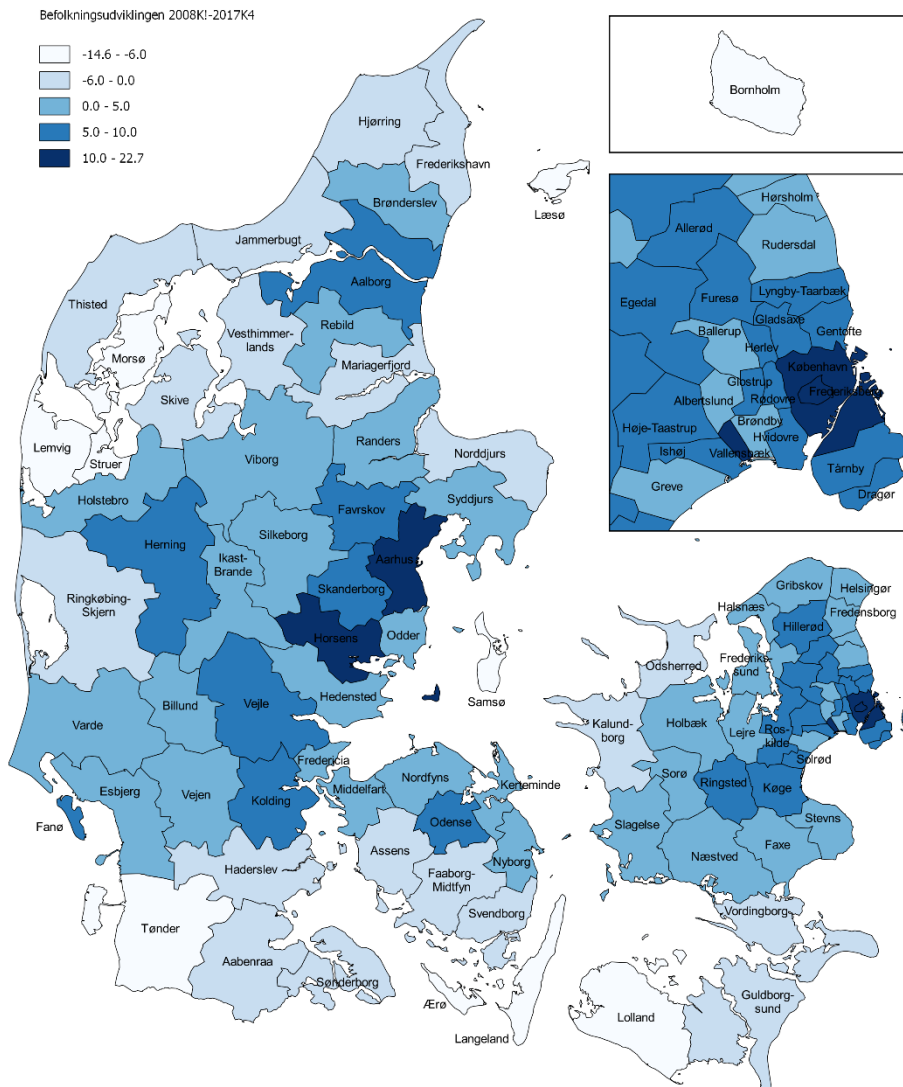
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 7 af 16

Figur 3.1: Befolkningsændringer 2008 til 2017

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 8 af 16

Kilde: Statistikbanken, Danmarks Statistik.

3.1 De unges mobilitet

De unge fra årgang 1983 har bidraget til den overordnede befolkningsudvikling, og deres flytninger har forøget befolkningen i de større byer og vækstområder. Det viser sig ved en stigning i antallet af personer fra årgangen i Københavnsområdet og omkring de største byer som Århus, Odense og Ålborg, jf. figur 3.2. Odense er den eneste kommune på Fyn med befolknings-tilvækst, og Ålborg er den eneste kommune i region Nordjylland med tilvækst.

Overordnet er årgang 1983 i Danmark også blevet større, fordi antallet af indvandrere er steget fra knap 3.000 i 1999 til godt 14.000 personer ved starten

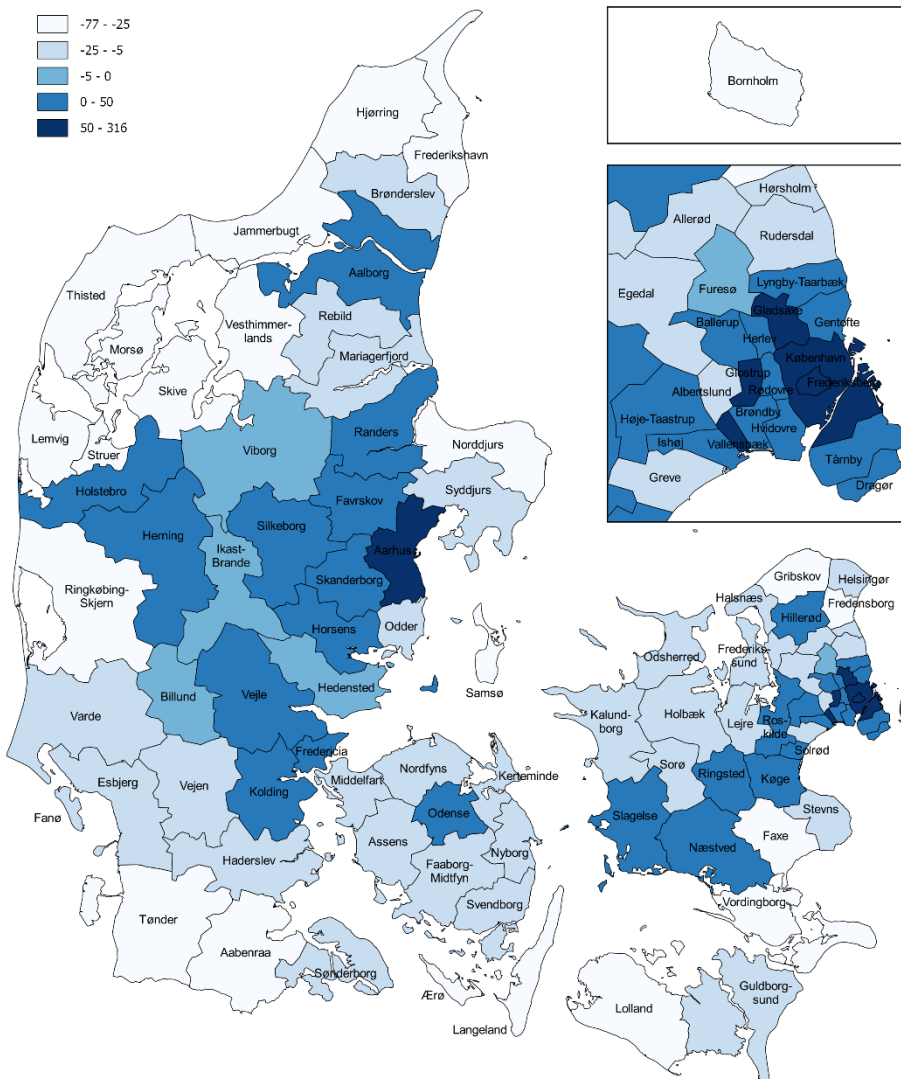
af 2017. Til gengæld er der knap 3 pct. færre med dansk oprindelse og knap 6 pct. færre efterkommere i årgang 1983 end der var i 1999.

Dato: 8. marts 2018

Figur 3.2: Befolkningsændringer for årgang 1983 fra 1999 til 2017, pct.

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 9 af 16

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Årsagerne til faldet i antallet af efterkommere og personer med dansk oprindelse er især udvandring og desuden et antal begrænset antal dødsfald. Det er også typisk i alderen fra slutningen af teenager til slutningen af 30'erne, at der er en nettoindvandring.

Der er til gengæld blevet færre af årgangens personer i Sønderjylland, det meste af Vestjylland, Lolland-Falster og den nordlige del af Sjælland inklusive Kalundborg, Sorø, Egedal og Helsingør men dog eksklusive Hillerød.

Tilvæksten er kommet kommunerne til gode i trekantområdet, kommunerne omkring Århus og Herning samt kommunerne på linjen mellem København og Storebæltsbroen. Især det sidste er bemærkelsesværdigt, hvor der har været befolkningstilgang i årgangen til Køge, Ringsted, Næstved og Slagelse kommune. Fordelen ved de tre første kommuner er, at de ligger i pendlingsafstand til København, samtidig med at boligpriserne er lavere end i selve Københavnsområdet. Boligpriserne kan også være forklaringen på, at der er færre fra årgangen bosiddende i Hørsholm, Rudersdal og Furesø kommuner, mens det er bemærkelsesværdigt, at der har været en tilgang i Gentofte og Lyngby-Tårnbæk kommuner.

3.2 Færre bor i opvækstkommunen omkring København

I hovedstadsregionen er der forholdsvis få mænd på 33 år, der bor i den samme kommune, som da de var 15 år, jf. figur 3.3. Her er det mindre end hver tredje, der bor i den samme kommune, som da de var 15 år. Det gælder også i nogle kommuner i Østsjælland, nogle forstadskommuner til Århus og Aalborg samt Lemvig. Endvidere er der på Fyn i kommunerne rundt omkring Odense få af de mænd, som voksede op i kommunen. Derimod er der forholdsvis mange mænd i de største byer samt Nordjylland, Vestsjælland samt Midtjylland, som er vokset op i de samme kommuner.

En forklaring på det lave antal af mænd, der bor i deres oprindelseskommune, kunne være størrelsen af kommunen, idet kommunerne i Hovedstadsområdet er relativt små til trods for en høj befolkningstæthed, hvorfor flytninger inden for en mindre område registreres som en flytning til en anden kommune. Til eksempel er det samlede areal af Herning kommune 1.323 km² og Aarhus kommune på 468 km², mens det samlede areal af København, Frederiksberg, Gentofte, Lyngby, Gladsaxe, Ballerup, Furesø, Rudersdal, Allerød, Hørsholm og Rødovre ligger omkring 462 km². Mænd med opvækst i København kommune bliver dog ofte inden for kommunen til trods for den begrænsede størrelse.

Til gengæld er der kommuner, hvor cirka halvdelen af mændene fortsat bor i den kommune, hvor de boede da de fyldte 15 år. Det er både de store byer som København, Aarhus, Odense og Esbjerg og nogle af de mindre befolkede kommuner som Thisted, Norddjurs, Kerteminde og Guldborgsund.

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 10 af 16

Figur 3.3: Andel af 33 årige mænd med bopæl i oprindelseskommunen, 2017

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

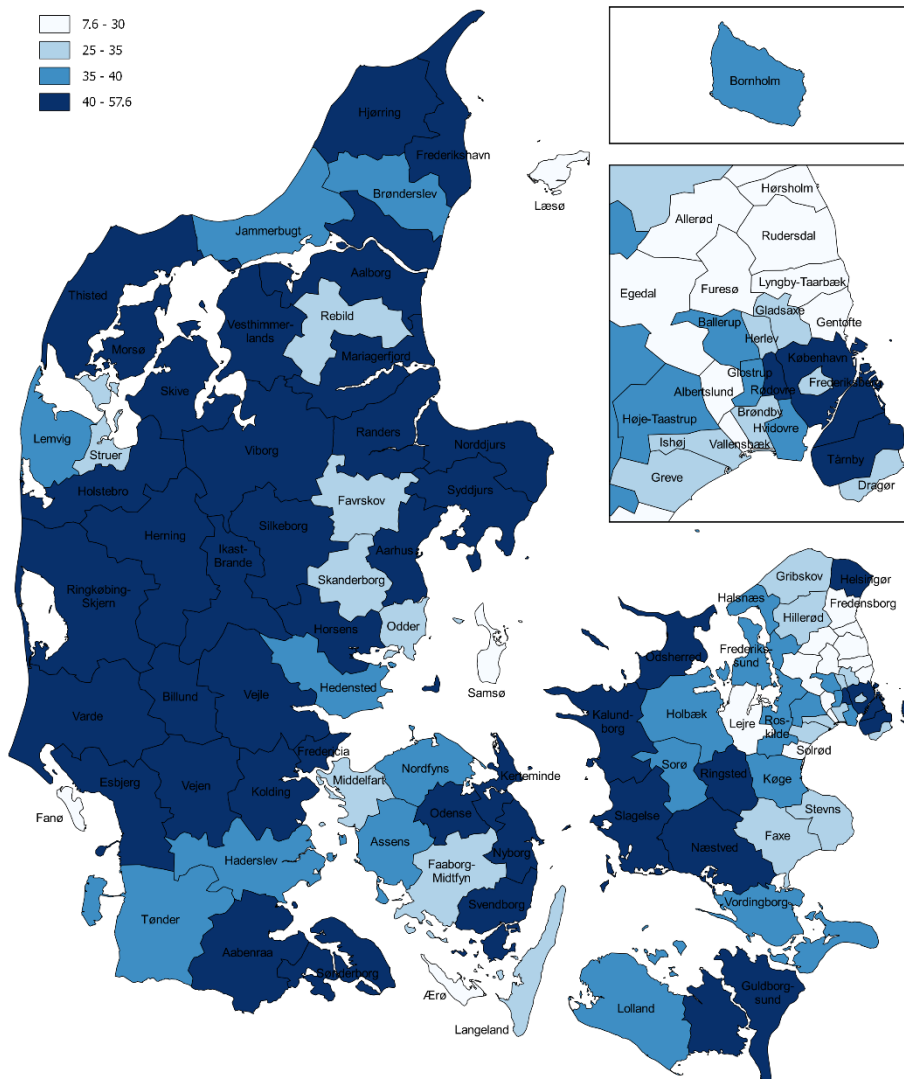
E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 11 af 16

Anm.:

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Billedet er i høj grad det samme for kvinderne, hvor der også er forholdsvis få af kvinderne i årgangen i samme kommune i hovedstadsregionen, nogle kommuner på Fyn samt nogle enkeltstående kommuner i Jylland

Der er dog en betydelig forskel i andelen af 33-årige i opvækstkommunen mellem mænd og kvinder, hvor der er større forskelle i mange kommuner i Jylland, hvor der er færre kvinder end mænd tilbage i opvækstkommunen. Det

fremgår klart af forskellen mellem figur 3.3 og figur B.1(nord), hvor figuren for mænd fremstår meget mørkere end figuren i Bilag 1 gør det for kvinder. Det betyder, at andelen af kvinder i opvækstkommunen er lavere end for mænd, da de anvendte grænser for opdelingen er den samme. Det gælder for hele Vestjylland og især Ringkøbing-Skjern og Billund kommune, hvor forskellen er mere end 5 pct.

Det er bemærkelsesværdigt, at der er flere mænd end kvinder, som bor i opvækstkommunen i over 3/4 af kommunerne, mens der kun er flere kvinder i knap en ud af fire kommuner.

Selvom kun en mindre del af de 33 årige bor i samme kommunen, som de er vokset op i, så kan kommunen alligevel have en nettotilvækst af årgangen, hvis tilflytningen er høj. Det gælder f.eks. i Hillerød, Lyngby-Taarbæk, Skanderborg og Favrskov, som alle ligger i pendlingsafstand til de større byer og har en betydelig tilflytning.

Det sikrer heller ikke en befolkningstilvækst, at en høj andel af de unge forbliver eller vender tilbage til kommunen. Hvis der ikke har en tilflytning af betydning til kommunen, så har kommunen alligevel en nettofraflytning. Det gælder for eksempelvis Jammerbugt, Sønderborg, Kerteminde, Guldborgsund og Helsingør kommuner.

3.3 Hjemme kan være partnerens opvækstkommune

Hjemkommunen har hidtil været defineret som personens opvækstkommune, men for par kunne det med samme argumentation lige så godt være partnerens opvækstkommune. Personer i ægteskab eller i parforhold kan således have to kommuner, hvor personen eller partneren er vokset op i. Hvis partnerens opvækstkommune også defineres som hjemme, vil andelen med bopæl i hjemkommunen være højere

Her er det relativt mange fra Læsø, Ærø, Langeland og Samsø, der bor i partnerens opvækstkommune, jf. figur 3.4. Det passer i nogen grad sammen med, at relativt få fra de nævnte øer bor i deres opvækstkommune, men de bor til gengæld oftere i partnerens hjemkommune. Det samme finder vi for Lemvig, Tønder og Assens kommuner, men det gælder dog ikke for de 33-årige med opvækst på Bornholm, hvor relativt få bor i partnerens opvækstkommune.

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 12 af 16

De 33-årige med opvækst i Nordsjælland bor hverken i deres opvækstkommune eller deres partners opvækstkommune, men de er til gengæld ofte flyttet til en anden landsdel.

Dato: 8. marts 2018

De unge fra storbyerne flytter også sjældent til partnerens opvækstkommune, hvis den adskiller sig fra deres egen opvækstkommune. Det gælder for København, Aarhus, Odense, Ålborg, Esbjerg og Randers, at de 33-årige relativt sjældent er flyttet til partnerens opvækstkommune. Det kan også skyldes, at partneren netop kommer fra samme storby.

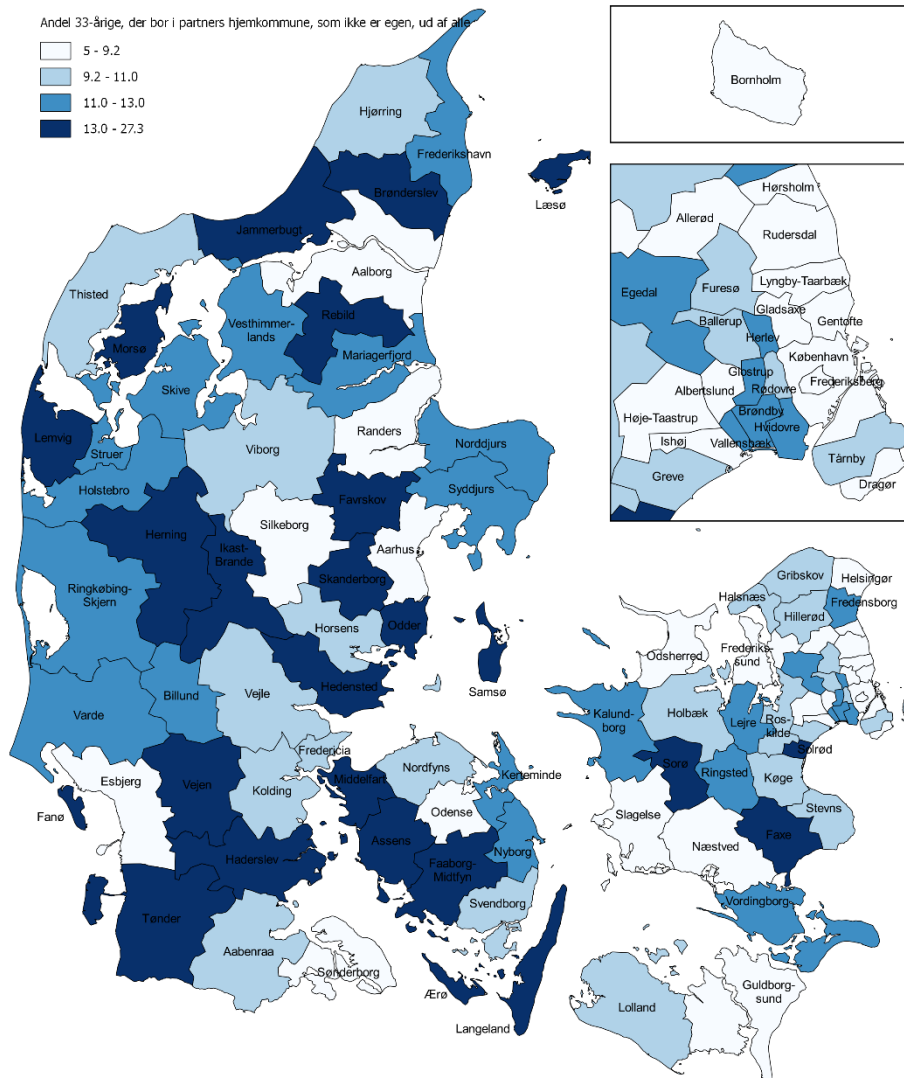
Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Figur 3.4: Andel af 33-årige med bopæl i partners oprindelseskommunen, 2017

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 13 af 16

Anm.:

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

3.4 Forældre eller svigerforældre kan være flyttet

Forældrene til de unge fra årgang 1983 behøver dog ikke at bo det samme sted, som de gjorde i 1999, da de unge var 15 år, hvilket kan ændre på de unges opfattelse af hjemkommune. Hjemkommunen kan således enten være den, hvor den unge er vokset op, eller det kan være den, hvor forældrene bor. Hvis forældrene i 2017 bor i den samme kommune, spiller det ingen rolle, men hvis forældrene var flyttet og evt. skilt, så kan det spille en rolle for de unges opfattelse af hjemkommune. De kan vælge at flytte til samme kommune, som forældrene er flyttet til for at få hjælp og for at holde en tæt kontakt til forældrene. Det gælder uanset, om forældrene er sammen eller de er blevet skilt. Det kan også være tilfældigt, at de unge flytter til samme kommune som forældrene, eksempelvis fordi der er ledige lejeboliger i kommunen, men muligheden for gensidigt at kunne hjælpe hinanden eksisterer.

Der er i gennemsnit 5-6 ud af 100 33-årige, som ikke bor i opvækstkommunen, men som er bosat i samme kommune som forældrene. Der er flest fra Frederiksberg og Albertslund, mens der er færrest i Morsø kommune.

Det samme kan være hændt for svigerforældrene for unge i parforhold, og andelen her er godt 2 for hver 100 unge, og den største andel med bopæl i samme kommune som svigerforældrene er i Solrød.

Samlet set for de to kategorier er der en relativ høj andel af de 33-årige, der bor i samme kommune som forældrene eller svigerforældrene, i Frederiksberg, Samsø og Albertslund, mens der er relativt få i Hjørring, Haderslev og Morsø. Generelt er der færre unge fra kommunerne i Jylland set i forhold til fra kommunerne på Sjælland eller Lolland-Falster.

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

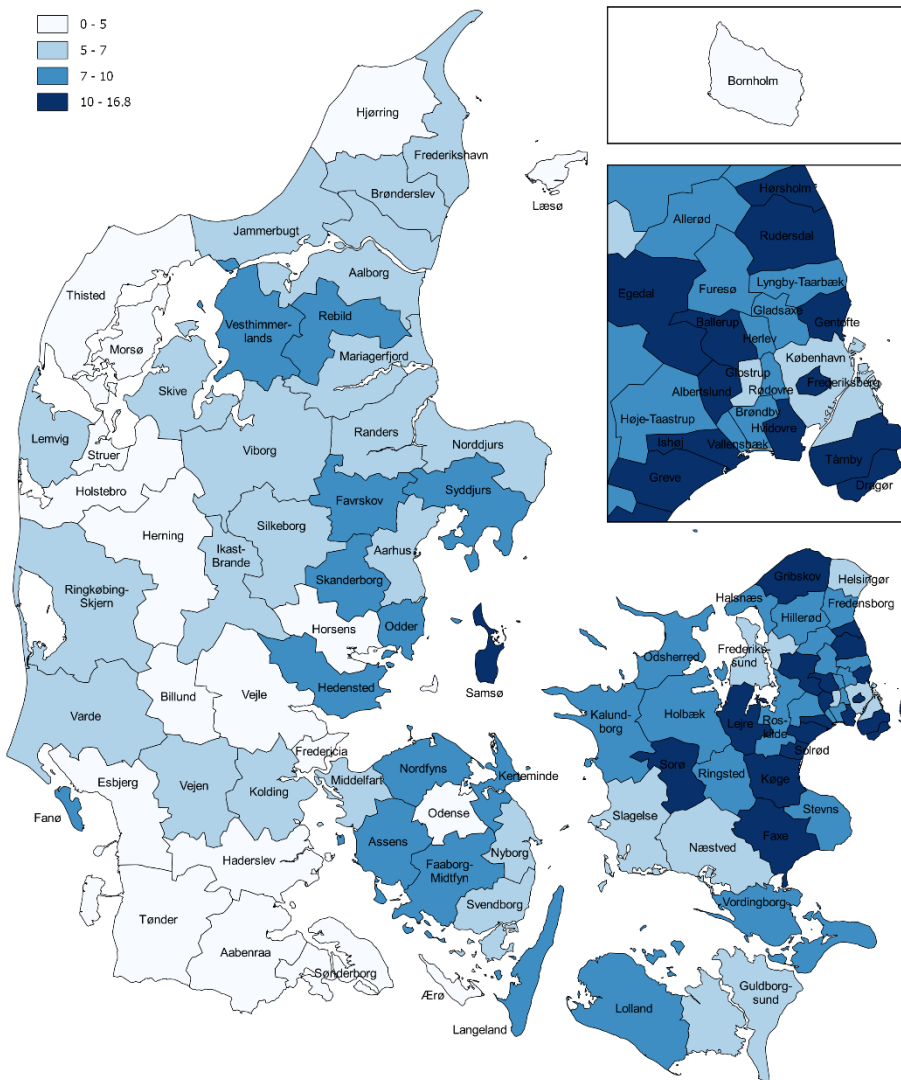
Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 14 af 16

Figur 3.4: Andel af 33-årige med bopæl i forældre eller svigerforældres bopælskommune, 2017

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

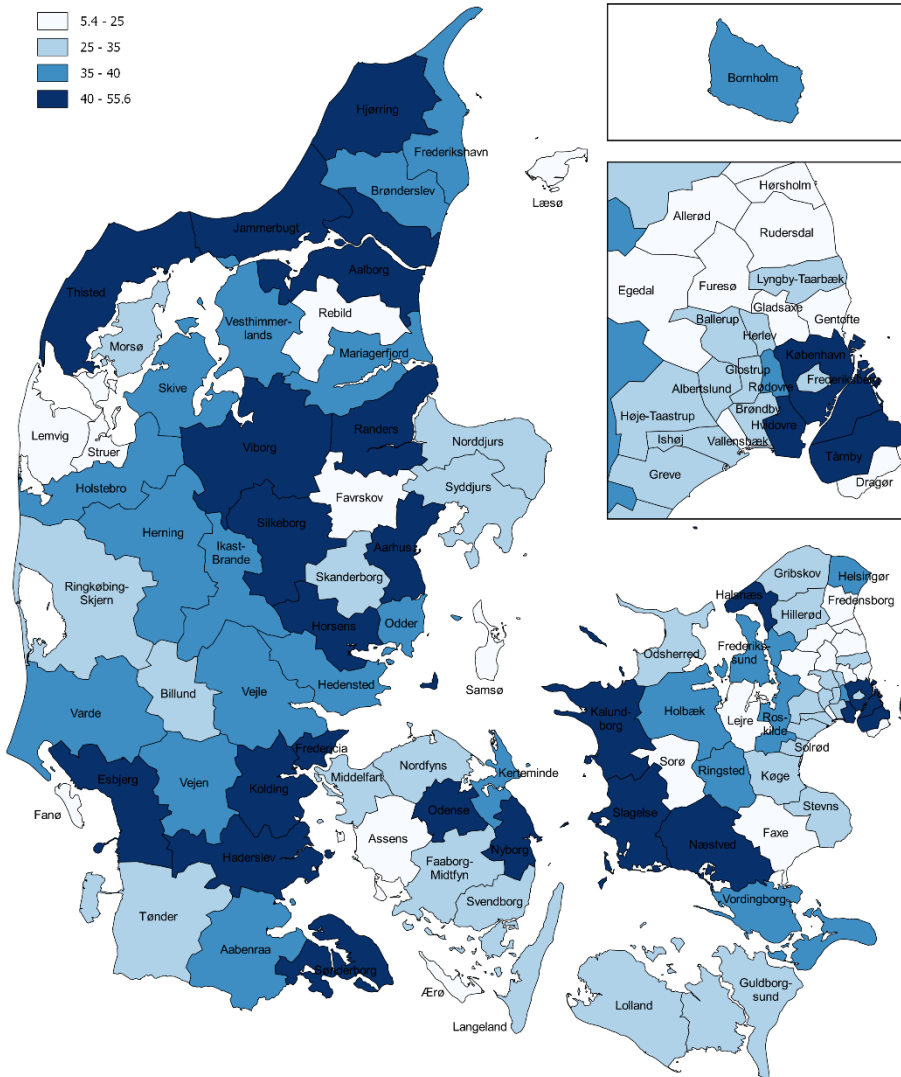
Side 15 af 16

Anm.:

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Bilag 1 –

Figur B1.1: 33-årige kvinder med bopæl i opvækstkommune

Dato: 8. marts 2018

Sags ID: SAG-2017-06433

Dok. ID: 2442400

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Side 16 af 16